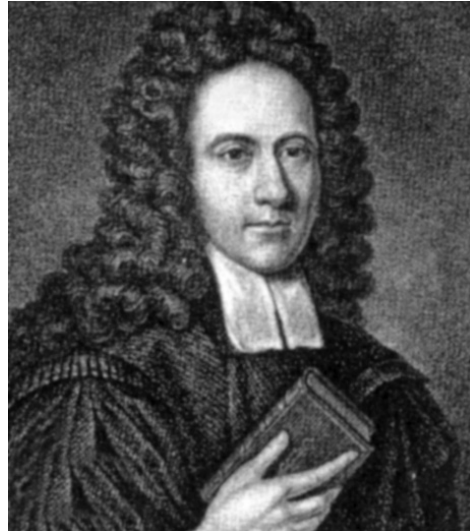

De grote vraag van de Evangelie Catechismus

zijnde de inhoud van
verscheidene predikatiën,
gepredikt bij gelegenheid van
het H. Avondmaal
door **Mr. Ralph Erskine**

bedienaar des H. Evangeliums te
Dunfermline in Schotland

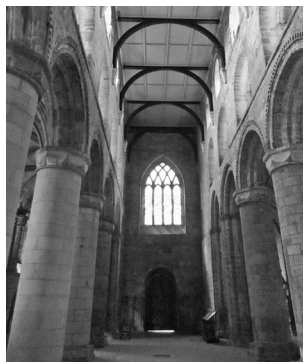

Ralph Erskine werd geboren op 15 maart 1685 als zesde kind van Henry Erskine en Margaret Halcro. Zijn vader, die presbyteriaans predikant was, verbleef toen als balling in Monilaws (Northumberland). Ralph mocht al in zijn jeugd de Heere dienen. Het sterven van zijn vader maakte diepe indruk op de 11-jarige jongen. Zijn broer Ebenezer begon in 1693 zijn studie aan de Universiteit in Edinburgh en Ralph volgde twee jaar later. Na een vierjarige vooropleiding begon de eigenlijke theologische studie. Ralph werkte van 1705 tot 1709 als huisprediker en was veel bij Ebenezer te vinden, die in 1703 predikant was geworden in Portmoak. Ralph worstelde met indrukken van zijn onwaardigheid en meldde zich pas in 1708 bij de classis van Dunfermline om zijn examens af te leggen. Om die reden stelde hij zich ook pas in 1711 beroepbaar. Hij nam een beroep aan naar Dunfermline, een stad met veel textielindustrie. James Cuthbert bevestigde hem op 7 augustus 1711 als tweede predikant van de gemeente, die zo'n vijfduizend zielen telde. In 1716 werd hij er eerste predikant. Hij trouwde in 1714 met Margret Dewar, die hem tien kinderen schonk en in 1730 stierf, toen er nog vijf kinderen in leven waren. Twee jaar later hertrouwde hij met Margret Simson. Hij sloot zich aan bij zijn broer Ebenezer, die in diens gemeente Stirling van zijn werk als predikant was ontheven. Ook in Dunfermline kreeg de Afscheiding ('Secession') bijval: Ralph stichtte er kort voor 1740 een afgescheiden gemeente. Hij stierf op 6 april 1752. Vlak voor zijn heengaan sprak hij met opgeheven handen: 'Overwinning, overwinning, overwinning! Ik zal voor eeuwig een schuldenaar zijn aan vrije genade.' Zijn lichaam rust op de begraafplaats bij de oude abdijkerk.

De beide Erskines hebben meer dan driehonderd preken nagelaten. De hierna opgenomen uitgave is een prekenreeks, die Ralph hield bij verschillende avondmaalsbedieningen. De eerste preek ervan sprak hij uit in Portmoak, de gemeente van zijn broer Ebenezer. De kern en de structuur van de serie zijn in dit dagboek weergegeven.

Dunfermline

Dunfermline

Dunfermline

Als nu de farizeeën tezamen vergaderd waren, vraagde hun Jezus, en zeide: Wat dunkt u van den Christus? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden tot Hem: Davids Zoon.

Matthéüs 22 : 41, 42

De grote vraag!

Mijn vrienden! Als u enig ontzag of enige eerbied hebt voor de stem van de Zoon van God, Die in deze tekst tot u spreekt, dan is de toepassing al begonnen voordat wij tot de verklaring ervan overgaan. Als de Heere Zelf die tekst voor u opende en toepaste, dan zou u daarin meer zien dan wij u kunnen zeggen. Mogelijk zijn er hier die in hun Bijbel een vouwtje leggen bij de tekstwoorden en zeggen: 'Dat is goed gedaan.' Dan denken zij: 'dat is de tekst', en daarmee is het genoeg. Alsof het alleen de predikant maar aanging. Alsof diens werk slechts was om over de tekst te spreken. Maar mijn werk is niet om u een tekst voor te lezen, maar om u een vraag te doen. Ik kan mijn tekst niet lezen zonder u die vraag te stellen: 'Wat dunkt u van den Christus?'

Als u deze vraag alleen als mijn tekst aanmerkt, dan zult u daarin weinig belang vinden. Maar als u die aanmerkt als Christus' vraag aan u, dan is uw belang daarin zeer groot. Het is dus niet alleen mijn vraag. Christus stelde deze vraag aan de farizeeën. Zo is het ook wanneer u die in Christus' Naam en uit Zijn Woord hoort voorstellen, namelijk Zijn vraag aan u: 'Wat dunkt u van den Christus?' U hebt gelegenheid om veel van Christus te horen. En dus komt de vraag tot u: 'Wat dunkt u van den Christus?' van Wie u zoveel hoort? Hoe meer sommige mensen van Christus horen, hoe minder zij van Hem denken. Zo ging het ook met Israël, toen het manna overvloedig rond de deur van de tent regende: toen achtten zij dat niet hoog. Maar wee u, die zoveel van Christus hoort, maar weinig van Hem denkt: 'Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking: Maranatha' (1 Kor. 16).

Als u uzelf goed wilt beproeven, dan weet ik geen kortere of meer wezenlijke vraag in de hele Bijbel dan deze: 'Wat dunkt u van den Christus?' Zeker, zoals u in uw hart denkt, zo bént u ook; zo is uw staat voor God. Naarmate u hoge gedachten van Christus hebt of niet, bent u of een begenadigd of een onbegenadigd mens, een gelovige of een ongelovige. Beproof u dan bij deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' Deze beproeving moet heel nauwkeurig zijn. God alleen kan daarvan Getuige zijn, Hij zal ook de Rechter zijn. U kunt de mensen bedriegen door woorden en werken, maar hier wordt u geroepen om uzelf te beproeven. En dat voor de grote God, Die harten en nieren beproeft. Die ook uw gedachten kent, en ziet wat u van Christus denkt. Daarom komt deze vraag tot u: 'Wat dunkt u van den Christus?'

2 januari

Ook zal Ik hem ten eerstgeboren zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde. Ik zal hem Mijn goedertierenheid in eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal hem vast blijven.

Psalm 89 : 28, 29

Verklaring van de tekst

De gelegenheid waarbij de Heere Christus deze vraag stelde, was deze. De farizeeën hadden Hem verscheidene vragen gesteld over de wet. Zij dachten Hem te vangen, maar verstrikten intussen alleen zichzelf maar. We lezen vanaf vers 15: 'Toen gingen de farizeeën heen en hielden tezamen raad, hoe zij Hem verstrikken zouden in Zijn rede.' Zij vroegen: 'Zeg ons dan, is het geoorloofd den keizer schatting te geven of niet?' Christus beantwoordde deze vraag tot hun verwondering en verwarring. Hierna kwamen de sadduceeën, die zeggen dat er geen opstanding is, tot Hem met een vraag over deze zaak. Maar Christus beantwoordde ook deze vraag en ook zij moesten verstommen. Toen de farizeeën hoorden dat Christus de sadduceeën de mond had gestopt, vergaderden zij al hun krachten om Hem in het nauw te brengen. Daarom kwam er een uit hen, een wetgeleerde, tot Hem met een andere vraag, zeggende: 'Meester, welke is het grote gebod in de wet?' Maar zij hadden Hem nu al zo veel vragen gesteld en Hij had die allemaal beantwoord, en nu werd het tijd dat Hij hun óók een vraag stelde. Zij stonden daar met verenigde krachten, en waren bereid elkaar te helpen, maar Hij bracht allen in het nauw.

De Heere Christus deed hun een vraag, die zij wel konden beantwoorden. Het was een vraag uit hun eigen Catechismus: 'Wat dunkt u van den Christus? Wiens Zoon is Hij?' Zij beantwoordden die naar waarheid uit de Schrift, en zeiden dat Hij de Zoon van David was. Dit hadden zij uit Psalm 89 geleerd en ook uit verscheidene andere plaatsen, waar wordt aangetoond dat de Messias het Zaad van David moest zijn en een Rijsje uit de stam van Isaï. Hiertegen wierp Christus een moeilijkheid op, die zij niet konden beantwoorden, maar die hen deed zwijgen. Niemand durfde Hem een woord meer vragen. Hij zei tegen hen: 'Indien Hem dan David noemt zijn Heere, hoe is Hij zijn Zoon?' De Heere Christus beoogde niet hen te verstrikken, zoals zij Hém probeerden te doen, maar hen juist te onderwijzen in de waarheid. Toch werden zij in het nauw gebracht en moesten zwijgen.

Velen worden trots op hun kennis, omdat zij enkele vragen uit de Catechismus kunnen beantwoorden, zoals de farizeeën, terwijl zij juist beschaamd moeten zijn over hun onkunde. Daaruit werd openbaar dat zij die vraag wel beantwoordden, maar niet begrepen. Noch in het algemeen: 'Wat dunkt u van den Christus?', noch in het bijzonder: 'Wiens Zoon is Hij?' In deze vraag ligt meer opgesloten dan zij verstonden.

En het geschiedde als Hij alleen was, biddende, dat de discipelen met Hem waren, en Hij vraagde hun, zeggende: Wie zeggen de scharen dat Ik ben?

Lukas 9 : 18

Elk woord van de tekst verklaard

De farizeeën hadden Christus dus verscheidene vragen gesteld over de wet, en het grote gebod daarvan. Zij waren zo ingenomen met de wet, dat zij niet meer aan het Evangelie dachten. Zij dachten zoveel van Mozes, dat ze niet één gedachte van Christus hadden. Daarom zei Hij tot hen: 'Wat dunkt u van den Christus?' Velen zijn zo vervuld met de wet, dat zij Hem vergeten, Die het einde der wet is tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft. Ik zal deze tekst niet al te diepzinnig ontleden, want dat is de weg om die te verduisteren.

a. Er ligt een nadruk op het woordje: *wat*. Wat dunkt u van den Christus? Welke plaats geeft u Hem? Welke waarde hecht u aan Hem? Welke eer en heerlijkheid schrijft u Hem toe? Welke hoogachting hebt u voor Hem?

b. Er ligt ook nadruk op het werkwoord: *dunkt*. Sommigen denken geheel niet aan Hem. Sommigen denken gering en onbetamelijk van Hem. Anderen hebben harde gedachten van Hem. Maar wat dunkt u van Hem? Welke gedachten hebt u van Hem? Hoe zijn uw hartstochten omtrent Hem? Welke overdenkingen hebt u van Hem?

c. Er ligt ook nadruk op het woord: *u*. Wat dunkt *ú* van den Christus? Deze vraag werd gesteld aan de farizeeën, maar is tevens nuttig tot vertroosting van de gelovigen en tot ontdekking van hun oprechtheid. Deze vraag betreft zowel gelovigen als ongelovigen. Want zeker, degenen die geloven, is Hij dierbaar.

d. Er ligt ook nadruk op het voorwerp van de vraag: *den Christus*. Wat dunkt u van de Messias? Wat dunkt u van de Gezalfde en van Christus? Het is opmerkelijk dat Christus niet zegt: 'wat dunkt u van Mij?', maar 'wat dunkt u van den Christus?' Van de Gezalfde, de Messias, aan de vaderen beloofd.

In onze tekst zien wij dat Christus de Catechiseermeester Zelf is. Hij eiste een antwoord op deze vraag, zowel van het volk als van de discipelen, wat zij van Hem dachten: 'Wie zeggen de scharen dat Ik ben?' Wat was hun gevoel van Christus? Omtrent de schare werd geantwoord dat sommigen Hem hielden voor Johannes de Doper, anderen voor Elías en anderen voor enig profeet die van de ouden was opgestaan. Zij hadden wel enige achting voor Christus, maar niet volgens Zijn waardigheid, uitnemendheid of heerlijkheid. Toen sprak Christus tot Zijn discipelen: 'Maar gijlieden, wie zegt gij dat Ik ben?' Wat zijn uw gedachten over Mij? Daarop zei Petrus in naam van al de discipelen: 'De Christus Gods.' Welnu, alleen de gelovigen kunnen deze vraag recht beantwoorden: 'Wat dunkt u van den Christus?'

4 januari

Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherp snijder dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes, en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten.

Hebreeën 4 : 12

Als wij niets van Christus denken, dan denkt God ook niets van ons

De mens is een schepsel, dat kan denken en redeneren. Dieren kunnen dat niet. Het is alleen de redelijke schepselen, mensen en engelen, eigen om over God en Christus te denken. Maar de gedachten van de mensen, de krachten van zijn ziel, hebben door de val van Adam zo'n slag gekregen, dat zij zijn vervallen tot het begeren van geheel andere voorwerpen dan God. Sedert die tijd kan een mens nooit meer één goede gedachte van God hebben. Ja, al zijn gedachten zeggen dat er geen God is. Een mens heeft wel enige natuurlijke indrukken van God als de Wetgever, maar God in Christus, Die de gerechtigheid der wet vervult in des zondaars plaats, is zo'n verborgenheid, dat een mens daarvan zonder zaligmakende verlichting niet één rechte gedachte kan hebben.

Merk goed op dat de gedachten van een mens binnen Gods rechtsgebied zijn. Gods geboden strekken zich niet alleen uit tot het uitwendige, maar ook tot het inwendige, tot de verborgen mens des harten. Uw gedachten zijn voor Hem net zo zichtbaar als uw daden. Gods Woord is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten. God kent onze gedachten van verre, ja, zelfs vóór wij denken. De gedachten van het hart zijn als de daden van het hart, als werken voor Hem. Een overspelige gedachte is bij Hem overspel, en Hij zal die als zodanig oordelen. Een gierige gedachte is afgoderij voor Hem, een boosaardige gedachte is doodslag, een ongelovige gedachte is ongelooft, een lage gedachte van Christus is de verachting zelf. Hij is een oneindige Geest, Die uw gedachten beter ziet dan de mensen uw daden zien. Daarom, geef Hem eens reken-schap van uw gedachten: 'Wat dunkt u van den Christus?'

God zal ons oordelen naar de gedachten die wij van Christus hebben. Want zoals onze gedachten zijn, zo zijn wij zelf. Als wij niets van Christus denken, dan denkt God ook niets van ons. Maar als wij waardige gedachten van Christus hebben, dan heeft God ook waardige gedachten van ons, in Hem. Als onze gedachten over Christus enigermate overeenkomen met Gods gedachten van Christus, dan is het zeker dat wij de Geest van God hebben, en dat God een welgevallen in ons heeft. Zij die groot van Christus denken, en heerlijke gedachten van Hem hebben, zijn groot in het Koninkrijk van God. Zij achten Christus hoog, en God heeft hoogachting voor hen. Daarom blijft de grote vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?'

**En dit zal Zijn Naam zijn, waarmee men Hem zal noemen:
DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID.**

Jeremía 23 : 6b

a. Wat dunkt u van Christus' *gerechtigheid*?

We zullen nu de bedoeling en de inhoud van deze vraag wat nader openleggen: 'Wat dunkt u van den Christus?' En dat, opdat wij ons niet bedriegen met voorbijgaande gedachten, die wij van Christus kunnen hebben. Ik zal mij beperken tot verscheidene zaken.

a. Eerst vraag ik u dan: wat dunkt u van Zijn *gerechtigheid*? Ik noem dit in de eerste plaats, omdat het grote doel van de Heere Christus is geweest, om deze eigengerechtigde farizeeën van de gerechtigheid der werken en der wet af te brengen, en hen tot Hem te leiden, als de Heere hunner gerechtigheid, en het einde van de wet. Alsof Hij zei: 'U denkt gerechtvaardigd te worden uit de werken der wet, maar hoe kan dat mogelijk zijn, omdat uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden? Waar is uw gerechtigheid der gedachten, woorden en werken? Waar is uw volmaakte, persoonlijke gerechtigheid, dat is: uw gerechtigheid in het hart?' 'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen' (Gal. 3). Is er in uw hele leven niet iets verkeerd geweest in uw hart of gedachten? Om nog maar niet te spreken van uw woorden en werken. Zo ja, dan bent u schuldig aan die *alle*. Hoe kunt u daardoor dan gerechtvaardigd worden? Kan die heilige en rechtvaardige wet u rechtvaardig verklaren? O nee, daarom verwacht u tevergeefs door de wet gerechtvaardigd te worden. De tekst zegt het: 'En dit zal Zijn Naam zijn, waarmee men Hem zal noemen: DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID.' Dat is in het Hebreeuws: Jehovah Tzidkenu.

Hij is het Die gekomen is om de gerechtigheid der wet dadelijk en in waarheid te vervullen in Zijn eigen Persoon, opdat de gerechtigheid van Hem door toerekening aan ons zou worden vervuld. Alleen deze gerechtigheid verhoogt en verheerlijkt de wet. U verhoogt en verheft uw eigengerechtigheid, die de wet onteert, maar 'wat dunkt u van den Christus?' Verhoogt en verheerlijkt u Hem wel als DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID?

Laat dan al uw vragen, zou Christus zeggen, plaatsmaken voor deze grote vraag: 'Wat dunkt u van den Christus' en van Zijn eeuwige gerechtigheid der wet? Uw gerechtigheid zal niet één beschuldiging der wet kunnen verduren, wanneer die tegen u zal komen om gehoorzaamheid en voldoening te eisen. Maar alleen de gehoorzaamheid van Christus tot de dood, beantwoordt aan de volle eis van haar gebod en dreiging. Daarom vraag ik u: 'Wat dunkt u van den Christus' en van Zijn gerechtigheid?

6 januari

En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises.

Filippenzen 2 : 8

b. Wat dunkt u van Christus' afkomst?

We zouden de bedoeling en de inhoud van deze vraag wat nader openleggen: 'Wat dunkt u van den Christus?' We zien in de tweede plaats: Zijn afkomst.

b. In de tweede plaats vraag ik u dan: wat dunkt u van Zijn *afkomst*? Dit ligt opgesloten in de vraag: 'Wiens Zoon is Hij?' Zij dachten dat dit een vraag was die zij gemakkelijk konden beantwoorden door slechts te zeggen: 'Hij is Davids Zoon.' De Heere keurt hun antwoord niet af, hoewel dit het minste deel van de vraag was. Het is goed om Hem te zien als Davids Zoon, bekleed met onze natuur, maar het is heel wat anders om Hem te zien als God in onze natuur. Als wij Christus zien als de Zoon van David, of in Zijn menselijke natuur, dan moeten wij denken dat God erg dicht bij ons gekomen is. Hij heeft Zijn heerlijkheid willen afleggen en is bekleed geworden met ons vlees. Hij is de Vorst des levens, maar heeft Zich vernederd tot de dood. Toch is Hij voor degenen die Hem kennen, gans begeerlijk, zelfs in Zijn grootste vernedering. Wat dunkt u dan van de Christus als Mens, als Zoon van David, de Zoon des mensen? Hij werd een arm Mens, een Man van smarten en verzocht in krankheid. Een Mens die al de perioden van een mens heeft doorlopen: Hij is ontvangen en geboren, was jongeling en volkomen man. Ook is Hij een smartelijke en schandelijke dood gestorven. Toch was Hij een heilig Mens, een wonderlijk Mens, ja een Godmens. Wat dunkt u dan van de Mens Christus Jezus?

Het voornaamste dat in deze vraag ligt opgesloten is: wat dunkt u van Zijn afkomst, zoals Hij God is? Want als we Christus willen scheiden van God, dan zou men denken dat Hij geen Christus was. Daarom blijft de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' Wiens Zoon is Hij ten aanzien van Zijn Goddelijke natuur, zowel als van Zijn menselijke natuur? Is Hij niet meer dan Davids Zoon? De Joden zagen Christus aan zoals een onkundig mens de zon ziet. De farizeeën merkten de Zoon van God aan als de Zoon des timmermans. Zij zagen Hem als de Zoon van David, maar niet als de Zoon van God. Maar wat dunkt u van den Christus? Ziet u in Hem wel al de eigenschappen van God? En ook dat Zijn handelingen en daden als Middelaar met een oneindige kracht en waarde zijn verheerlijkt? Dat Hij machtig was om aan de Goddelijke rechtvaardigheid te voldoen? Dat Hij een gepast en algenoegzaam Deel is voor een onsterfelijke ziel, omdat Hij zowel de Zoon van God als de Zoon van David is? Dit alles ligt opgesloten in de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?'

Zie, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Denwelken Mijn ziel een welbehagen heeft. Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven.

Jesaja 42 : 1a

c. Wat dunkt u van Christus' Persoon en zalving?

We zouden de bedoeling en de inhoud van deze vraag nader openleggen: 'Wat dunkt u van den Christus?' We zien nu Zijn Persoon en Zijn zalving.

c. In de derde plaats: wat dunkt u van Zijn *Persoon*? Dit wordt ook duidelijk te kennen gegeven door de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' Namelijk, zoals Hij God en Mens is in één Persoon, en zoals Hij de tweede Persoon is in de aanbiddelijke Drie-eenheid. Het is zeker dat Christus hier van Zichzelf spreekt, zoals Hij twee verschillende naturen in één Persoon bezit. De farizeeën hadden geen kennis van de verborgenheid van deze vraag, want ze zeiden: 'Hij is Davids Zoon', zonder dat zij wisten dat Hij zowel de Zoon van God als de Zoon van David was. De verborgenheid van deze vraag, die de farizeeën niet recht verstonden, was deze: wat dunkt u van de wonderlijke Persoon, de Godmens, in Wie de menselijke natuur op zo'n onuitsprekelijke wijze is verhoogd, dat ze verenigd is met de Persoon van de Zoon van God. O, wat is hier een heerlijke stof tot overdenking. Wat dunkt u van de wonderlijke weg, die God in Zijn oneindige wijsheid heeft gehouden om God en de mens samen te brengen, te weten in en door Hem Die zowel God als Mens is. Hij, Die twee naturen in één Persoon bezit, kan God en de mens samenbrengen. Wat dunkt u van zo'n heerlijk Persoon, waarin het eindige met het oneindige, de tijd met de eeuwigheid, en de Schepper weer met het schepsel wordt verenigd?

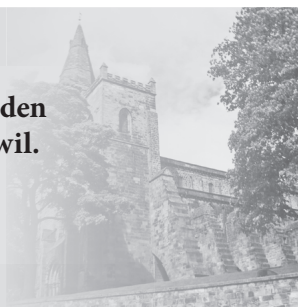
d. Ten vierde: wat dunkt u van Zijn *zalving*? Christus betekent Gezalfd. Het Hebreeuwse woord Messias betekent in het Grieks Christus, en in onze taal Gezalfd. De vraag komt hierop neer: 'Wat dunkt u van Zijn Vader, Die Hem gezalfd heeft?' De manier waarop Hij dat heeft gedaan, vinden wij uitgedrukt in Psalm 45: 'Daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie boven Uw medegenoten.' Zie hieruit eens hoe de Heere Jezus alles doet om Zijn Vader, Die Hem gezonden heeft tot Zijn middelaarsambt, door het Evangelie te verheerlijken. Nogmaals: wat dunkt u van Zijn ambt, waartoe Hij gezalfd is? Hij heeft Zichzelf niet verheerlijkt om dit middelaarsambt op Zich te nemen, zonder dat Hij daartoe eerst door God geroepen en gezalfd is. Daarom denken wij niet betamelijk genoeg over Zijn zaligmakende ambten, als wij daarbij ook Zijn Goddelijke zalving niet overwegen. De tekst zegt: 'Zie, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Denwelken Mijn ziel een welbehagen heeft. Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven.' Nog eens: wat dunkt u van Zijn Geest of van de zalfolie waarmee Hij gezalfd is?

8 januari

Want wij prediken niet onszelven, maar Christus Jezus, den Heere; en onszelven, dat wij uw dienaren zijn om Jezus' wil.

2 Korinthe 4 : 5

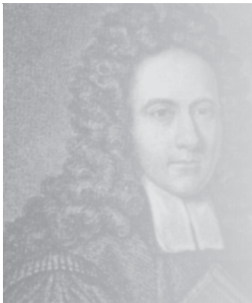

a. Wat dunkt u van Christus' profetisch en priesterlijk ambt?

De Naam van Christus bevat veel meer zaken dan wij kunnen verhalen. We zagen al iets van Zijn *zalving*. Hij is gezalfd tot Zijn *ambten*. We zien nu iets van Zijn profetisch en priesterlijk ambt.

a. Wat dunkt u van Zijn *profetisch* ambt en van Zijn onderwijs? Christus is gezalfd tot Profeet. Andere profeten en leraren hebben hun wijsheid van Hem ontvangen, want in Hem zijn al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen. Andere profeten kunnen dwalen, maar Hij leert onfeilbaar, omdat Hij de Waarheid zelf is, ja, vol van genade en waarheid. Andere leraren kunnen worden weerstaan, maar Hij leert als machthebbende en niet als de schriftgeleerden. Andere leraren kunnen hun doelen missen en op hun werk niet veel vrucht hebben, maar Hij leert op een krachtdadige wijze. De stof van Zijn lering is heel bijzonder, want het is de gehele raad Gods tot onze zaligheid. Ook de manier van Zijn prediking is heel bijzonder, als wij opmerken dat die gebeurt door Woord en Geest. Zijn prediking strekt zich uit tot Joden en heidenen. Niemand heeft enige macht om te leren, dan in opdracht van Hem. Geen leraar mag zichzelf prediken. De apostel zegt: 'Wij prediken niet onszelven, maar Christus Jezus, den Heere.'

b. Wat dunkt u van Zijn *priesterlijk* ambt? De Levietische priesters waren maar schaduwen en voorbeelden van Hem, Die tegelijk de ware Priester, de ware Tempel en het ware Slachtoffer was. O, hoeveel hoogachting behoorden wij te hebben voor Zijn offerande en voor Zijn gehoorzaamheid tot de dood des kruises. O, welk een vrije, volle, volmaakte, heilige, aangename en betalende offerande van Zichzelf heeft Hij geofferd. Namelijk, een offerande Gode tot een welriekende reuk, waardoor Zijn gerechtigheid voldaan, Zijn toorn gestild, de zonde uitgewist, God verzoend, de dood overwonnen, de hel geblust, de hemel verworven en het koninkrijk van satan vernietigd is. En wat moet men denken van Zijn voorbedding, die op Zijn offerande gegrond is? Hierin ligt een tegengift tegen alle beschuldigingen, tegen alle zonden en zwakheden, tegen alle vrezes die ontstaan uit een besef van onze onwaardigheid om tot de troon van Gods genade te naderen. O, hoeveel vastheid geven ons Zijn belofte, Zijn macht en Zijn voorbede. Een grotere verzekering dan deze kan ons niet worden gegeven. De voorbedding van Christus rust op Zijn offerande, en de Vader is met deze offerande zo voldaan, dat Hij Zijn voorbedding niet afslaat, maar altijd verhoort. En daarom: 'Wat dunkt u van den Christus?'

Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid.

Psalm 2 : 6

b. Wat dunkt u van Christus' koninklijk ambt?

We zagen al iets van Christus' profetisch en priesterlijk ambt. We staan nu stil bij Zijn koninklijk ambt.

c. Wat dunkt u van Zijn *koninklijk* ambt? Christus is ook tot Koning gezalfd, zoals wij lezen: 'Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid.' Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. 'Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij dezen Naam geschreven: Koning der koningen en Heere der heren' (Openb. 19). Hij is de Koning der eeuwen, op Wiens schouders de heerschappij is, en aan Wiens heerschappij en regering geen einde zal zijn.

Ik zou kunnen aantonen welk een machtig, vreedzaam, mild, barmhartig, wijs, heilig en rechtvaardig Koning onze Heere Jezus is. Ik zou u vervolgens kunnen vragen: 'Wat dunkt u van den Christus?' Maar ik kan zelfs nog geen korte schets geven van het duizendste deel van Zijn heerlijkheid. Zijn Koninkrijk is geestelijk en inwendig! Als u geestelijke onderdanen bent, dan is Zijn Koninkrijk binnen ulieden. Hij maakt de meest verharde harten week. Hij is machtig en gewillig. Hij is niet alleen de Sterke God, maar ook de Vrededorst. Mogelijk denkt een ziel ondertussen: o, ik heb geen kracht om Zijn sterkte aan te grijpen. Ik zeg: dat is goed gedacht over uzelf en uw machteloosheid, en ook over uw boosheid, maar dat is slechts de helft van wat u moet denken. Ik vraag u dan: 'Wat dunkt u van den Christus', onze heerlijke Koning? Als u slechts eerbiedig van Hem kunt denken dat Hij machtig en gewillig is om u te helpen, o, dan zult u ondervinden dat er met zulke gedachten kracht gepaard gaat. En ook dat hoge en betamelijke gedachten van de barmhartige Koning Jezus, reeds een van de wegen is waardoor men Zijn sterkte aangrijpt. Als u denkt dat Hij gewillig en bekwaam is om u te helpen, terwijl u toch geen kracht van Hem gewaar wordt, wantrouw dan uw gedachten, omdat het slechts ongeloofige en Hem ontterende gedachten zijn. Ik verzeker u dat rechte gedachten van Christus de hele ziel tot Hem in beweging brengen.

Ik zou kunnen spreken van de doorluchtigheden van onze Koning Jezus, als daar zijn: Zijn koninklijke troon en kroon, Zijn koninklijke overwinning en het koninklijke onthaal dat Hij aan Zijn onderdanen geeft. Hierboven en ook reeds hierbeneden, wanneer Hij hen in het wijnhuis brengt, en wanneer Zijn liefde de banier is over hen. Er is geen Koning zoals Hij, Die de Koning is van Sion. Alle andere koningen liggen in Zijn macht. Hij heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen. Kom, en zeg dan eens: 'Wat dunkt u van den Christus?'

10 januari

Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief.

Hooglied 1 : 3

Wat dunkt u van Christus' andere eigenschappen? (1)

We zagen al iets van Christus' gerechtigheid, afkomst, Persoon, zalving en ambten. We zullen er nog meer van zeggen.

d. Wat dunkt u van Zijn *autoriteit*, bekwaamheid, zending, volheid en gepastheid in de uitvoering van Zijn zaligmakende ambten? Dit alles ligt opgesloten in de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' De Naam Christus of Gezalfd betekent: iemand die door God gezonden en bekwaam gemaakt is, door een bovennatuurlijke en onovertroffen zalving. Hij is gezalfd tot Zaligmaker, Borg en Verlosser, of in het bijzonder tot Profeet, Priester en Koning. Sommigen zijn tot profeet gezalfd, anderen tot priester en weer anderen tot koning, maar nooit is iemand tot die ambten tegelijk gezalfd, dan Christus alleen. Anderen zijn gezalfd met stoffelijke olie, maar Christus is gezalfd met heilige olie, dat is met de Heilige Geest. Anderen hadden de volheid van een vat, maar Hij heeft de volheid van een oceaan. O, mochten wij een ruime mate van deze zalving ondervinden. Kortom, de Naam van Christus geeft zulk een zalving te kennen waarin Hij voorzien is van autoriteit, bekwaamheid, zending, volheid en gepastheid tot het werk om zondaren zalig te maken. Dit alles ligt opgesloten in de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?'

e. Wat dunkt u van de *reuk* van Zijn *specerijen*? Zijn zalving geeft haar reuk in de hemel en op de aarde, die welriekend is voor God, want daardoor is de stinkende reuk van de zonde weggenomen. Hoe welriekend moet Hij toch wel voor de gelovigen zijn: Zijn lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre. Wat dunkt u van Zijn welriekende Naam? Zie hoe die beschreven wordt in onze tekst: 'Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief.' Al zou men alleen maar horen spreken over de Naam van Jezus, dat is Zaligmaker, moest dat voor zondaars niet zo verkwikkelijk en aangenaam zijn zodat dit hun hart van vrolijkheid deed opspringen? O, wat dunkt u van die zoete Naam van Jezus? Moest die het hart niet als uit uw boezem rukken, en het overplanten in de boezem van Christus? Hoe verkwikkelijk is de naam van een tijdelijke redder al voor mensen die in ellende zitten. Moest uw hart dan niet veel meer van vreugde in u opspringen, wanneer u van de Zaligmaker hoort spreken, Die van de zonde en van de toorn van God verlost? O, aangename en welriekende Naam. Wel, hebt u dan geen geestelijke zintuigen om te kunnen rieken? 'Wat dunkt u van den Christus?'

En hij tot hem gaande, verbond zijn wonden, gietende daarin olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg en verzorgde hem.

Lukas 10 : 34

Wat dunkt u van Christus' andere eigenschappen? (2)

We zagen al iets van Christus' gerechtigheid, afkomst, Persoon, zalving, ambten en de reuk van Zijn specerijen. We zullen er nog meer van zeggen.

f. Wat dunkt u van Zijn *schoonheid* en *heerlijkheid*? Ook dit wordt te kennen gegeven door de Naam van Christus en dus ook door de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' Christus is gezalfd met vreugdeolie boven Zijn medegenoten. Een gelovige, die slechts een druppel van deze olie ontvangt, zou diens aangezicht niet blinken? Zou zijn gedaante droevig zijn? Hoe blonk het aangezicht van Mozes, toen hij met deze olie was bestreken. Maar o, wat dunkt u van de blinkende heerlijkheid en schoonheid van Christus, Die van boven tot beneden gezalfd is? Is niet alles wat aan Hem is, gans begeerlijk?

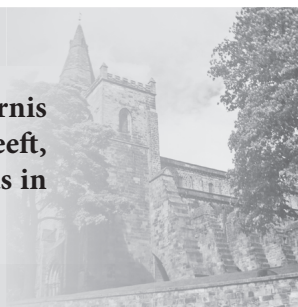
g. Wat dunkt u van Zijn *waarde* en *dierbaarheid*? Ook dit wordt in de Naam van Christus te kennen gegeven. De zalfolie werd bij de Joden hoog gewaardeerd en die behoorde tot de kostbare geschenken die aan koningen werden gegeven. O, hoe groot is de waarde en dierbaarheid van Christus dan toch. Laat de goddeloze wereld van Christus denken wat ze wil, laat ze Christus en Zijn Evangelie verachten, laat ze Hem bespotten, laat ze Zijn bloed en bitter lijden met voeten treden, laat ze Zijn hemelse verborgenheden licht achten, wij hoeven ons over hun gedachten niet ongerust te maken. Het is genoeg dat God de Vader Hem geëerd en verhoogd heeft, dat de heilige engelen Hem eerbiedigen en aanbidden, en dat de heiligen Hem grootmaken en verheerlijken. Hij is dierbaar voor degenen die geloven. Wat zijn Zijn bloed, Zijn beloften en Zijn liefde dierbaar. O, wat dunkt u van den Christus?

h. Ten slotte: wat dunkt u van Zijn *kracht* en *nuttigheid*? Dit wordt ook te kennen gegeven door de Naam van Christus. Wat dunkt u dan van de Christus, de Gezalfde? De olie heeft een tweeledige kracht. Zij heeft een verzachtende kracht. Zo is het ook met Christus. Al was het hart van een mens nog zo verhard, één druppel van deze olie waarmee Hij gezalfd is, de minste zaligmakende beweging van Zijn Geest, kan het hart verbreken. De olie heeft ook een medicinale kracht. We lezen dat de Samaritaan olie goot in de wonden van een ellendig mens. Welnu, Christus is de barmhartige Samaritaan, en Zijn bloed en Geest zijn de zalfolie om de wonden te genezen. Welke wonden, welke plagen, welke dodelijke kwalen, welke hopeloze ziekten er onder u mogen zijn, er is geen kwaal die de medicinale kracht van Christus te boven gaat. O, wat dunkt u dan van den Christus?

12 januari

Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.

2 Korinthe 4 : 6

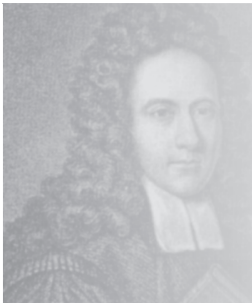
In het woord 'denken' liggen vier zaken opgesloten (1)

Laten we nu de inhoud van deze vraag eens verder overwegen ten aanzien van de daad van *denken*. 'Wat *dunkt* u van den Christus?' Hier wordt geen voorbijgaande gedachte of losse inbeelding bedoeld. Wij kunnen zonder Zijn Geest niet recht van Hem denken. Daarom: wat kent en gelooft u van Hem?

a. 'Wat *dunkt* u van den Christus?' Dat is: wat *kent* u van Hem? Het staat vast dat wij geen rechte gedachten kunnen hebben van iets wat wij niet kennen of begrijpen. Heeft God, Die gezegd heeft dat het licht in de duisternis zou schijnen, ooit in uw harten geschenen? Heeft God ooit Zijn Zoon in u geopenbaard? Hebt u de Zoon ooit gezien? Iemand die blindgeboren is, kan nooit goede begrippen van de zon hebben, al hoorde hij nog zoveel over de heerlijkheid ervan spreken. Zo is het ook met ons. Wij zijn allen blindgeboren en hebben geen geestelijke ogen, voordat God ons verlichte ogen des verstands schenkt in de kennis van Christus.

b. 'Wat *dunkt* u van den Christus?' Dat is: wat *gelooft* u van Hem? De kennis en het geloof zijn de ogen van de ziel. De kennis is het onderscheidende en begrijpende oog, het geloof is het toepassende en het toe-eigenende oog. Zonder kennis kunnen wij niet recht van Christus denken, ten opzichte van wat Hij in Zichzelf is. En zonder geloof kunnen wij niet recht van Hem denken, ten aanzien van wat Hij voor óns is. We zien dat ook in het teksthoofdstuk. Christus wees aan dat de farizeeën geen rechte gedachten van Hem hadden, omdat zij niet zagen dat Hij Davids Heere was, dat is: de waarachtige God en het eeuwige Leven. Ik denk dat Christus daarom vroeg: 'Wat *dunkt* u van den Christus?', en niet 'wat *dunkt* u van Mij?' Dat is omdat zij met Hem spraken en Hem met hun ogen aanschouwden. Hun geloof ging niet verder dan het voorwerp van hun gezicht. Wij hebben niet meer geloof dan een os of een paard, wanneer wij niet méér geloven dan wij zien of gevoelen. De farizeeën zagen Christus en Zijn wonderen, maar niet de ware Christus door het geloof. Ze zagen niet Zijn heerlijkheid, Zijn Godheid en het onzichtbare zegel van Zijn zending om zondaars zalig te maken. Daarom zegt Christus niet: 'wat *dunkt* u van Mij?', maar: 'Wat *dunkt* u van den Christus?' Gelooft u niet méér van Hem dan wat u met uw ogen ziet? Dan hebt u geen rechte gedachten van Hem, omdat u geen geloof hebt. Mijn vrienden, deze vraag raakt u ook. Zij luidt niet: wat ziet u of wat voelt u van Christus?, maar: wat *gelooft* u van Hem?

Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus: Simon, Jona's zoon, hebt gij Mij liever dan dezen? Hij zeide tot Hem: Ja, Heere, Gij weet dat ik U liefheb.

Johannes 21 : 15a

In het woord 'denken' liggen vier zaken opgesloten (2)

We zien dus de inhoud van deze vraag ten aanzien van de daad van *denken*. 'Wat *dunkt* u van den Christus?' Wij zagen al: wat kent en gelooft u van Hem? Nu zien we: welke liefde hebt u voor Hem?

c. 'Wat *dunkt* u van den Christus?' Dat is: welke *liefde* en *hoogachting* hebt u voor Hem? Al degenen die in Hem geloven, zullen Hem ook zeker liefhebben, want het geloof is door de liefde werkende. Hij is een heerlijk Voorwerp van liefde en gans begeerlijk. Al waren onze hartstochten uitgebreider dan de hoogste hemel, dan is er begeerlijkheid en dierbaarheid genoeg in Christus om die alle te vervullen. Als onze harten een oceaan van liefde konden bevatten, dan is er begeerlijkheid genoeg in Christus om die liefde geheel aan Hem te wijden. Want alles wat aan Christus is, is gans begeerlijk. Daarom moet de vraag: 'Wat *dunkt* u van den Christus?' deze zijn: wat *bemint* u van den Christus? De apostel zegt immers: 'Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking: Maranatha' (1 Kor. 16).

Als men de Heere Christus niet liefheeft, is men geen gelovige. Het is waar, Christus heeft veel huichelachtige liefhebbers, die Hem alleen liefhebben om Zijn goedertierenheid en niet om Zijn schoonheid. Die mensen zeggen wel dat zij Hem liefhebben, maar zij liegen. Zij zijn er gemakkelijk toe gekomen, zonder ontdekt te worden aan hun natuurlijke vijandschap, zonder dat deze in hen verbroken werd. Het is een 'gemakkelijke' liefde. Zij zijn nooit verderd vanwege hun gemis van liefde tot Hem, maar zo'n liefde is geen penning waard. Het is ook een 'luie' liefde, die hen niet leidt tot gehoorzaamheid aan Hem, en die hen ook niet opwekt tot gebeden. Het is een 'zorgeloze' liefde, die evenveel plaats overlaat voor de duivel en voor de wereld en haar lusten, als voor Christus. Laat hen dan zeggen dat zij Hem liefhebben, zo menigmaal als zij willen, maar toch denken zij niets van Hem.

Maar u, gelovigen: 'Wat *dunkt* u van den Christus?' Wanneer u zou worden gevraagd: 'Simon, Jona's zoon, hebt gij Mij liever dan dezen?' kunt u dan ook voor Zijn alwetendheid antwoorden: 'Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb'? Of moet u deze vraag met een zucht beantwoorden en zeggen: ach, ik ellendig mens, dat ik U niet recht kan liefhebben. Zeker, als u geen liefde van vermaak en blijdschap in en tot Hem hebt, dan hebt u toch liefde van verlangen naar Hem en van treuren om Hem.

14 januari

Het Lam Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.

Openbaring 5 : 12

In het woord 'denken' liggen vier zaken opgesloten (3)

Wij vroegen al: Wat kent en gelooft u van Hem? Welke liefde hebt u voor Hem? Nu vragen we u: welke *achting* hebt u voor Hem?

d. 'Wat dunkt u van den Christus?' Dat is: welke *achting* hebt u voor Hem en hoeveel prijs stelt u op Hem? Welke eer en achting hebt u voor Hem? Zeker, voor degenen die geloven is Hij dierbaar en heerlijk. Waar een rechte kennis van Christus is, daar is geloof in Hem. Waar geloof in Hem wordt gevonden, daar wordt ook liefde tot Hem gevonden. En waar liefde tot Hem is, daar is ook hoogachting en waardering. Degenen die Christus het meest kennen, zullen Hem ook het meest waarderen. God de Vader kent Hem het best, en daarom acht Hij Hem ook het hoogst. Vervolgens kennen de heiligen en de engelen in de hemel Hem het best, en hun hoogachting voor Hem leest u in de tekst: 'Het Lam Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.' Hoe beter iemand Hem kent, hoe meer die Hem ook zal hoogachten en waarderen. Degenen die het beste over Hem kunnen oordelen, hebben de meeste hoogachting voor Hem. Hoe beoordeelt ú Hem dan en welke hoogachting hebt ú voor Hem? Die hoogachting wordt gevonden:

- in hun *verstand*. 'O,' zegt de ziel, 'ik heb niet voorgenomen iets te weten dan Christus alleen.' O mijn vrienden, als een mens al de wetenschappen in de wereld bezat, maar Christus niet kende, was hij een ellendige dwaas. Paulus was opgevoed aan de voeten van Gamáliël en bezat een grote kennis en veel menselijke geleerdheid, maar toen hij Christus leerde kennen, riep hij uit: 'Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere' (Filipp. 3).

- in hun *hartstochten*. Zij jagen Hem ernstig en vurig na. Zoals alleen spijs en drank een hongerige ziel kunnen verzadigen, zo kan alleen Christus een hongerige ziel voldoen. Vandaar ook hun ijver in het gebruik van de middelen.

- in hun *geheugen*. Terwijl hun hoogachting voor Hem, aan Hem doet denken, maakt dit hun overdenkingen zoet. Als wij wat liefhebben en hoogachten, zal dat een plaats hebben in onze harten en gedachten. De vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' betekent dus: waarover gaan uw gedachten en overdenkingen? Welke plaats geeft u Hem in uw harten en gedachten?

Door deze vraag worden vier bijzonderheden uitgedrukt, te weten: wat kent u, wat gelooft u, wat bemint u, en wat waardeert u van den Christus?

Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Johannes 3 : 16

In het woordje ‘wat’ liggen vier zaken opgesloten

Nu iets over het eerste woordje van de tekst: ‘*Wat* dunkt u van den Christus?’ In het woordje ‘wat’ liggen vier zaken opgesloten:

a. Wat *goeds* dunkt u van Hem? U, farizeeën, denkt veel goeds over uzelf. U roemt op uw gerechtigheid, op uw aalmoezen, op uw tempel en op uw ijver voor Mozes en de wet, maar ‘wat dunkt u van den Christus?’ Is Hij in uw ogen niet méér dan de Zoon van een sterfelijk mens? Dan is het geen wonder dat u zo weinig goeds van Hem denkt. Kunt u in uw overdenking van Hem niet opklimmen om Hem te zien als de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader, als Zijn Gave, als de ware Offerande en als de ware Tempel, als de vervulling van al de profetieën en beloften? Wat goeds dunkt u van Hem?

b. Welke *heerlijkheid* dunkt u dat er in Hem is? Verdonkert u Zijn heerlijkheid niet, als u Hem aanmerkt als Davids Zoon en niet tevens als Davids Heere? Niet als de Heere der heerlijkheid en als de Wortel en het Geslacht van David? Niet alleen als het Geslacht van David, als Mens, maar ook als de Wortel van David, als de waarachtige God? Wat dunkt u van Hem, als de heerlijkheid Gods, en als de God der heerlijkheid, Die een bediening heeft die veel heerlijker is dan die van Mozes? Wat een heerlijkheid moet er in Christus zijn, Die de heerlijkheid is van al deze heerlijkheid.

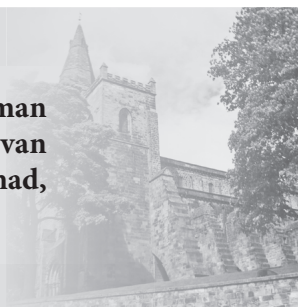
c. Wat een *nuttigheid* dunkt u dat er in Hem is? ‘Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft...’ Als de koperen slang, die slechts een voorbeeld was van Christus, al zo nuttig was, wat dunkt u dan van den Christus? Wie anders kan God met de mens, en de mens met God verzoenen, dan Christus? Wie anders kan aan Gods rechtvaardigheid voldoen en rechtvaardigen, heiligen en zaligen? Is Hij voor u dan een nutteloze Christus, terwijl Hij alles in allen vervult? O, dorre middelen, dorre predikanten, dorre instellingen, dorre Sacramenten, dorre preken en dorre gebeden, als Christus daar niet in is. O, van welk nut dunkt u dan dat Hij is?

d. Welke *waarde* dunkt u dat er in Hem is? Is Hij niet waardig om een plaats in uw gedachten te krijgen? Welke waarde heeft Hij voor u? Als u recht over Hem oordeelt, zult u ervaren dat Hij van meer waarde is dan de hele wereld. Leg alle schepselen in hemel en op aarde in de ene schaal en Christus in de andere, dan zult u zien dat de schepselen samen lichter zijn dan ijdelheid. O, wat dunkt u dan van den Christus? Wat is Hij u dan waard?

16 januari

Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een koopman die schone parelen zoekt. Dewelke hebbende één parel van grote waarde gevonden, ging heen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

Matthéüs 13 : 45, 46

Voor welke prijs wilt u Hem kopen of verkopen?

We zagen iets van Zijn heerlijkheid, nuttigheid en waarde. Nu zal ik u nog twee vragen stellen, om te weten wat Christus u waard is.

a. Voor welke prijs zou u Hem willen *kopen*? Zeker, als u een rechte dunk van Christus hebt, dan zult u met grote blijdschap alles verkopen wat u hebt, om die Parel te kopen. En wanneer u dat gedaan hebt, dan zult u nog ervaren dat alles wat u had, daartegen niets is, en dat die Parel alles in allen is. Als u Zijn oneindige volheid en gepastheid recht kende, zou deze vraag u hoogachting voor Christus inboezemen, zodat u zou zeggen: 'O, al had ik duizend werelden, dan zou ik die wel voor Hem willen geven.' Er zijn mensen die geen schade willen lijden om Christus' belangen, nee, die zelfs niet één vuile lust om Zijnentwil willen verlaten. Maar er zijn ook anderen, die Zijn waarde beter kennen, en die alles voor Hem willen verlaten. De martelaren hebben hun leven en bloed niet dierbaar geacht om Christus' wil. Zij stelden hun lichamen bloot aan verschrikkelijke pijnen en een pijnlijke dood, hun tijdelijke goederen aan beroving en hun personen aan verachting, voor de zaak van Christus. O, wat zal een ziel die door het geloof de waarde van Christus kent, zich gewillig en blijmoedig voor Hem overgeven.

b. Voor welke prijs zou u Hem willen *verkopen*? Judas verkocht Hem voor dertig zilverlingen aan de hogepriester. Mensen met bedorven hartstochten verkopen Christus, Zijn zaak en een goed geweten voor een kleinigheid. Ja, velen verraden Zijn zaak uit wereldse inzichten. Als u behoorlijke gedachten van Christus hebt, dan wilt u Hem voor de hoogste prijs kopen maar voor geen enkele prijs verkopen. Het is waar, u kunt gemakkelijk zeggen: wie zou enig ding met Christus willen vergelijken! Maar wacht eens tot er een dag van beproeving komt en deze vraag tot u komt: wilt u Christus en Zijn zaak verlaten, of wilt u vader en moeder, vrouw en kinderen, huis en hof, ja, het leven en alles verlaten? Ik denk dat het dan een moeilijke vraag is. Een mens zal eerder al het andere afstaan, dan zijn leven. Maar als Christus uw leven is, zult u graag alle andere levens om Zijnentwil verlaten. Ja, als u recht over Hem denkt, dan hebt u al enige levens om Zijnentwil verlaten, tenminste in begeerte en uitleving. Namelijk een leven in de zonde, een leven van eigenliefde en eigen-gerechtigheid, opdat het leven dat u nu in het vlees leeft, mag zijn door het geloof in de Zoon van God. Wat dunkt u dan van den Christus?

En het volk zeide tot Jozua: Wij zullen den HEERE onzen God dienen, en wij zullen Zijn stem gehoorzamen.

Jozua 24 : 24

Wat denken wij van Christus? (1)

Ik heb nu een goede gelegenheid om eens rond te kijken, en aan ieder die mij hoort deze vraag te stellen. Wij mogen wel met onszelf beginnen.

a. *Predikanten*, wat denken wij van Christus? Het is ons een eer, als wij kunnen zeggen: 'Wij prediken niet onszelf, maar Christus Jezus, den HEERE.' Maar als wij tot anderen van Christus spreken, wat denken wij dan zelf van Hem? Als wij niet recht van Christus denken, kunnen wij ook niet recht van Hem spreken. Want Christus in het hart en Christus in de mond, doet ons pas recht prediken. De grote vraag is niet: wat *predikt* u van Christus?, maar: wat *dunkt* u van Hem?

b. *Mannen en vrouwen* in uw gezinnen, 'wat dunkt u van den Christus?' Zegt u in uw hart: 'Maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen?' Bidt u voor uw kinderen, en onderwijst u hen in de kennis van Christus?

c. *Kinderen*, 'wat dunkt u van den Christus?' Wiens Zoon is Hij? Kent u Hem als de Zoon van David en ook als de Zoon van God? Is het uw grootste zaligheid om kinderen van God te zijn? Vader en moeder zullen sterven en u verlaten, daarom moet u Hem zoeken, opdat Hij uw eeuwige Vader wordt.

d. *Dienstknechten en dienstboden*, 'wat dunkt u van den Christus?' Wilt u Hem tot uw Heere en Meester hebben? Is het niet de grootste eer om dienstknechten en dienstboden te zijn van Hem, Die Davids Heere is? Want Hij, Die Davids Zoon is, is ook Davids Heere. Dien uw heren getrouw, maar laat Hem, Die een Heere der heren is, u een Meester zijn boven allen.

e. *Zakenlieden*, 'wat dunkt u van den Christus?' Drijft u handel op de hemel? Of eist uw wereldse handel al uw gedachten op? Dan is het een ongeoorloofde handel of een handel die niet goed wordt gedreven, want zij komt niet overeen met deze christelijke handel, te weten om onze beste gedachten op te dragen aan Hem, Die de banier draagt boven tienduizend.

f. *Landbouwers*, 'wat dunkt u van den Christus?' Denkt u meer aan uw ploegen, uw koren, uw vee, uw schuren en uw goederen, dan aan een heerlijke Christus? Weet u niet dat u afhankelijk bent van Hem, en dat u alles door Hem bezit? Bent u meer ingenomen met gedachten aan een goede oogst, dan aan Hem, Die de Heere des oogstes is? Liggen uw huis en uw vee u nader aan het hart dan de dierbare Christus? O, als u gewend was aan de gemeenschap met Hem, dan zou u ondervinden dat een geringe woning met Christus erin, beter is dan een koninklijk paleis zonder Hem. 'Wat dunkt u van den Christus?'

18 januari

Die het geld liefheeft, wordt van het geld niet zat; en wie den overvloed liefheeft, wordt van het inkomen niet zat. Dit is ook ijdelheid.

Prediker 5 : 9

Wat denken wij van Christus? (2)

We hebben rondgekeken en velen de vraag gesteld: 'Wat dunkt u van den Christus?' Hoeveel duizenden, ja, miljoenen gedachten hebt u al besteed aan satan, aan de wereld, aan uw lusten en begeerlijkheden, terwijl u die aan Christus en aan de belangen van uw eeuwige zaligheid had moeten besteden. O, de dood, het oordeel en de eeuwigheid naderen! Moet u straks sterven zonder deze vraag recht te kunnen beantwoorden?

O, *genadeloze wereld!* Hoe onwaardig en onbetamelijk zijn uw gedachten van Christus. Een eierzuchtig mens denkt meer aan zijn geld dan aan Christus. Een onzedelijk mens denkt meer aan zijn vuile lusten dan aan Christus. Een dronkaard denkt meer aan zijn volle glazen dan aan Christus. Een vraat denkt meer aan een goed maal eten dan aan Christus. Een trots mens denkt meer aan zichzelf dan aan Christus. Iemand die trots is op zijn eigengerechtigheid, denkt meer aan zijn gebeden en aan zijn plichtsbetrachting dan aan Christus. Iemand die trots is op de genade, denkt meer aan een goede gestalte dan aan Christus. Iemand die trots is op zijn wijsheid, denkt meer aan zijn schrandereheid dan aan Christus. Iemand die trots is op zijn schoonheid, denkt meer aan een mooie gedaante dan aan Christus. O, zie dan eens hoe Christus door de wereld licht geacht en versmaad wordt.

Maar u, *gelovigen*, 'wat dunkt u van den Christus?' Als u een begenadigde bent, dan zal Christus dierbaar voor u zijn. Dan moet u zich verwonderen over de dwaasheid en onzinnigheid van de wereld, die al haar dingen boven Christus acht en waardeert. En waarom? De wereld is onkundig van Christus en van zichzelf. Als zij overtuigd was van zonden en ellenden, dan zou zij veel aan een zaligmaker en aan een verlosser denken. Als zij haar ziekte kende, zou zij veel aan een medicijnmeester denken. Als zij haar naaktheid kende, zou zij veel aan een kleed denken om haar naaktheid te bedekken. Als zij haar onreinheid kende, zou zij veel aan een fontein denken, waarin zij gewassen zou kunnen worden. Als zij haar diepe schuld aan de Goddelijke rechtvaardigheid kende, en haar machteloze toestand om daaraan te voldoen, dan zou zij veel aan een borg denken om haar schuld betaald te krijgen. Als zij Hem kende, dan zou zij de Heere der heerlijkheid niet verachten.

Hoe het ook zij, het is u allen bekend dat u deze vraag wordt gesteld. En ook dat u deze vraag aan uzelf moet stellen, in de tegenwoordigheid van God, tot ontdekking van wat u bent en waar u staat: 'Wat dunkt u van den Christus?'

Dewelke, also Hij is het Afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord Zijner kracht.

Hebreeën 1 : 3a

Men kan onderzoeken welke soort van mensen wij zijn (1)

Ik zal nu in drie overdenkingen aantonen waarom dit de voornaamste vraag is: 'Wat dunkt u van den Christus?' Deze vraag wordt gesteld tot een toetssteen, waardoor men kan onderzoeken welke soort van mensen wij zijn.

a. Deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' wordt gedaan omdat er zonder *rechte* of *ware kennis* van Christus geen rechte of ware kennis van God is. Er zijn drie wegen om God te leren zien, kennen en begrijpen. De eerste is door de schepselen, de tweede is uit de Schrift en de derde is door Christus. De kennis van God die wij door Christus ontvangen, is als de kennis die iemand van een koning krijgt, door het zien van diens afbeelding. Of liever, door het zien van zijn zoon, die hem in alles gelijk is. Christus is Zijn Vader zo gelijk, en zo waarlijk en wezenlijk het afbeeldsel van Zijn Vader, dat Hij tot Filippus zei: 'Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien' (Joh. 14). Welnu, in het boek van de schepselen zien wij het Wezen van God, en in het boek van de Schrift zien wij de wil van God. Maar boven dat alles hebben wij een ander boek, dat als het ware geschreven is met de stralen van de zon, namelijk Christus, Die wij wel een boek mogen noemen omdat Hij het Woord van God is. Niet gemaakt van papier en inkt, maar een levend Boek, een levend Afschijnsel Zijner heerlijkheid en een vertoning van de Vader, het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid.

b. Deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' wordt gedaan omdat er zonder *rechte gedachten* van Christus, geen godsdienst en geen zaligheid kan zijn. Men kan langs geen andere weg tot God komen, dan door Christus. Wij kunnen God niet recht dienen zonder gelovige gedachten van Christus, want zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Een mens die niet recht van Christus kan denken, kan ook geen godsdienstplicht recht volbrengen. Natuurlijke gedachten brengen natuurlijke daden voort, en vleselijke gedachten brengen vleselijke daden voort, zo brengen geestelijke gedachten geestelijke daden voort, en christelijke gedachten brengen christelijke daden voort. De ware godsdienst begint en wordt bevorderd door de rechte kennis en rechte gedachten van God. Ik zou wel eens willen weten hoe iemand die de Heere kent, Hem zonder rechte gedachten van Christus op een troostrijke wijze kan aanbidden of dienen. Want zoals God al Zijn welbehagen heeft in Hem, zo heeft een ziel al haar welbehagen in het zien van Christus, of van God in Hem.

20 januari

Onderzoekt uzelfven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfven. Of kent gij uzelfven niet, dat Jezus Christus in u is?

2 Korinthe 13 : 5a

Men kan onderzoeken welke soort van mensen wij zijn (2)

We zien nogmaals hoe wij onderzoeken welke soort van mensen wij zijn. c. Deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' wordt gedaan, omdat zij de *beste regel* is voor *zelfonderzoek*. Iemands staat voor God is zoals zijn gedachten van Christus zijn. Als iemand met Christus is opgewekt, dan zoekt hij de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods (Kol. 3). Als Christus in u is, dan zal Hij ook een uitnemende plaats hebben in uw gedachten en hoogachting. Dit wordt daarom voorgesteld als de beste regel voor zelfbeproeving: 'Onderzoekt uzelfven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfven. Of kent gij uzelfven niet, dat Jezus Christus in u is?' En ook lezen we: 'Maar zo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe' (Rom. 8). Degenen die naar de Geest zijn, bedenken wat des Geestes is, en vooral bedenken zij de dingen van God en van de Christus Gods.

d. Deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' wordt gedaan omdat deze vraag *alle andere vragen* van de godsdienst in zich bevat. Als wij deze ene vraag goed kunnen beantwoorden, dan kunnen wij al de vragen van de wet en van het Evangelie beantwoorden, want Christus is het einde der wet en de ganse somma van het Evangelie. Degenen die Christus kennen, weten ook waar zij al de gerechtigheid zullen vinden die de wet van hen eist. Ook al de genade die het Evangelie hun belooft. Daarom is deze vraag een kort begrip van de christelijke godgeleerdheid; niet alleen ten aanzien van de kennis, maar ook ten aanzien van de praktijk en van de bevinding. Christus is de kerninhoud van alle wezenlijke godzaligheid, want zonder Hem kunnen wij niets doen, maar door Christus, Die ons kracht geeft, vermogen wij alle dingen. Christus is ook de inhoud van alle bevindelijke godsdienst. Bevinding waarvan Christus niet de gehele inhoud is, hoeven wij niet hoog te achten, want alleen uit Zijn volheid ontvangen wij genade voor genade. Met één woord: alle vragen die betrekking hebben op de christelijke bevinding, kunnen tot één vraag worden gebracht, namelijk: 'Wat dunkt u van den Christus?' U kunt vragen: Wat kent u van overtuigingen? Wat kent u van de bekering? Wat kent u van verlichting? Wat kent u van wedergeboorte? Wat kent u van rechtvaardigmaking en van heiligmaking? Welk belang hebt u in Christus? Welke genade ontvangt u van Hem? Welke hoop hebt u van Zijn heerlijkheid? Maar al dergelijke vragen kunnen worden afgedaan door de vraag te beantwoorden: 'Wat dunkt u van den Christus?'

Wie heeft al de einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam Zijns Zoons, zo gij het weet?

Spreuken 30 : 4b

Men kan onderzoeken welke soort van mensen wij zijn (3)

We zien nogmaals hoe wij onderzoeken welke soort van mensen wij zijn. e. Deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' wordt gedaan opdat daardoor alle *onnodige* en nieuwsgierige *vragen* worden *gestuit*. Het waren op zijn best genomen maar nieuwsgierige vragen, die de farizeeën aan Christus hadden gesteld. Maar Christus beëindigt die door een vraag van eeuwig belang. Sommige onkundige belijders onder ons stellen nieuwsgierige vragen, bijvoorbeeld: wie was de vader van Melchizédek? Maar hier is een vraag van meer belang, te weten: wie is de Vader van Christus? Hier is een volle oceaan van wijsheid, waarin u tot nut van uw zielen kunt duiken en waarvan u nooit de diepte kunt peilen. Agur zei: 'Wie heeft al de einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam Zijns Zoons, zo gij het weet?'

f. Deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' wordt gedaan omdat al onze *gedachten* maar *verloren arbeid* zijn, als ze niet aan Hem worden besteed. Zolang wij er niet toe zijn gebracht om behoorlijk van Christus te denken, zijn al onze gedachten maar ijdel en verloren. Onze gedachten zijn maar als de vogels, die van de ene berg op de andere, en van de ene plaats naar de andere fladderen. En zoals de kinderen, die zich afmatten door het nalopen en najagen van allerlei spelletjes; al hun moeite en arbeid is verloren. Zo zijn ook onze gedachten, als zij niet op Christus worden gevestigd.

g. Deze vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?' wordt gedaan omdat men *nooit te veel* kan *denken* van Hem, Die God en Mens, Davids Zoon en Davids Heere is. O, wat hebben wij hier een heerlijk Voorwerp voor onze overdenking. U kunt te veel denken van uzelf en van uw eigengerechtigheid, maar u kunt niet te veel denken van Christus en Zijn gerechtigheid. Ja, wanneer u maar iets denkt van uzelf en van uw eigengerechtigheid, dan denkt u te veel daarvan. Maar wanneer u van Christus en van Zijn gerechtigheid zo veel denkt als u kunt, dan denkt u er nog te weinig van. Ja, u kunt te veel van de engelen denken, zoals de apostel Johannes, toen hij aan de voeten van de engel neerviel om die te aanbidden. Het zou goddeloos zijn als wij met dezelfde gestalte des harten over Christus denken als over de engelen. Wij kunnen dus te hoog en te eerbiedig over de engelen denken, maar niet te hoog of te eerbiedig over Christus, Die der engelen Heere is, en Die wij moeten eren zoals wij de Vader eren. Dit zijn de redenen voor de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?'

22 januari

**Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God,
gelooft ook in Mij.**

Johannes 14 : 1

Enkele persoonlijke toepassingen (1)

We zullen nu uit het verhandelde vier toepassingen maken.

a. Wij weten dat de grote vraag luidt: 'Wat dunkt u van den Christus?' De samenvatting van de christelijke kennis ligt opgesloten in dit ene woord, namelijk: Christus. De vraag luidt niet: wat dunkt u van *God*? maar: 'Wat dunkt u van den *Christus*?' Als wij beginnen met de vraag: wat dunkt u van God?, dan zullen wij dit niet direct kunnen zeggen en evenals een filosoof eerst een dag uitstel vragen om die te beantwoorden. Daarna vragen wij een week, vervolgens een maand, en ten slotte moeten wij bekennen dat het onmogelijk is om daar antwoord op te geven. Te willen onderzoeken wat God wezenlijk in Zichzelf is, dat is geen zaligmakend of nuttig onderzoek. Maar een arme christen is hierin wijzer, want die ijvert om Christus te kennen. Daarom weet hij beter wat God voor hem is, dan al de geleerden met hun speculaties. Hoewel die arme ziel ongeleerd kan zijn, is ze toch wijs tot zaligheid, omdat ze Christus kent als haar van God geworden tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing. Wanneer zij Christus kent, dan is zij op de zekerste weg om God te kennen, want zij ziet God in Christus, ja, God als haar uitnemende Vriend. Want als wij Christus aanschouwen, dan zien wij God in Hem. En als wij God in Hem zien, dan zien wij ook dat Hij in Hem met ons verzoend is, en dat Hij in Hem ook een welbehagen in ons heeft.

b. Hier vinden wij het edelste onderwerp voor onze overdenking, namelijk: het denken van *Christus*. En ook de uitnemendste regel tot zelfonderzoek, namelijk door onze ziel te vragen: 'Wat dunkt u van den Christus?' Deze overdenking en zelfbeproeving wordt onder ons veel verzuimd, omdat die oefeningen strijdig zijn met onze ijdele en omzwervende harten. Men loopt liever de hele dag achter een ploeg, dan een halfuur met deze plichten bezig te zijn. U zult wel uit ervaring weten dat uw gedachten als wilde paarden zijn, die zonder enig pad te volgen, dan hier en dan daar door de velden hollen. Maar hier hebben wij de beste regel om onze gedachten te besturen. Vraag uw ziel: 'Wat dunkt u van den Christus?' Mensen die geen hoge gedachten van Christus hebben, bedriegen zichzelf. U kunt over de dood, over het oordeel en de eeuwigheid denken - dat is goed - maar u moet zien of die gedachten u tot hoge gedachten van Christus brengen. In Hem alleen kunnen wij zonder schrik aan de dood denken, zonder vrees aan het oordeel en zonder angst aan de eeuwigheid. Daarom vraag ik u: 'Wat dunkt u van den Christus?'

Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle mensen.

2 Korinthe 3 : 2

Enkele persoonlijke toepassingen (2)

We zullen uit het verhandelde nog de laatste twee toepassingen maken.
 c. Wij zien dat Christus Zelf de *beste Rechter* is over iemands staat. Hij kent en doorziet het hart en de gedachten. Daarom kan Hij ook met recht vragen: 'Wat dunkt u van den Christus?' Velen worden door Hem verworpen, die door de wereld worden goedgekeurd, omdat Hij heel goed weet dat zij weinig denken van Hem en van Zijn Vader. Ook zullen daarentegen door Hem velen worden goedgekeurd, die door de wereld worden verworpen, want zij kennen Hem en weten ook Wiens Zoon Hij is.

d. Hieruit zien wij ook het *grote doeleinde* van de evangelische bediening, namelijk om Christus te ontdekken. De inhoud van het werk van een predikant is om zijn Meester aan te prijzen, en te zeggen: 'Wat dunkt u van den Christus?' Dat moet gebeuren in al zijn preken, bidden, catechiseren en bij huisbezoeken. Zijn hele leer en praktijk moet als het ware een stem zijn die Christus preekt. Als hij de wet preekt, haar vloeken en dreigementen, dan gebeurt dit om zondaars tot Christus te leiden en naar de vrijstad te drijven. Als hij het geloof preekt, dan stelt hij Christus voor als de Auteur en Voleinder daarvan. Als hij van de bekering preekt, dan stelt hij Christus voor als de Fontein daarvan. Het doel van die predikant is niet om zichzelf aan te prijzen, maar Christus. Ik zal u eens zeggen welke aanprijzing een dienaar het meest moet najagen, namelijk die van de apostel Paulus: om door de kracht van Gods Geest aanbevelingsbrieven te hebben in het hart van de toehoorders. Mijn vrienden, de grote vraag blijft: 'Wat dunkt u van den Christus?' Wee ons, als ons enige doeleinde is om te vragen: wat dunkt u van zo'n predikant? of: wat dunkt u van zo'n preek? Als wij Christus gebruiken als een dekkleed om zelf toejuichingen te krijgen, dan kan Hij een engel gebieden om ons als Herodes te slaan, omdat wij God de eer niet geven. O, wat moet u toch van ons denken. Want hoewel wij als gezanten van Christus onze bediening heerlijk maken, zijn wij in onszelf maar zwakke en zondige stukken leem, net als u. Wij zijn ook onder de voornaamsten der zondaren, net zo goed als u. Wij hebben ook het bloed en de Geest van Christus nodig om ons te rechtvaardigen en te heiligen, niet minder dan u. Wanneer uw hoogachting in de predikant of diens werk eindigt, dan is het nodig dat u betere gedachten krijgt. Want de grote vraag is deze: 'Wat dunkt u van den Christus?' De beste predikant is degene wiens bediening hoge gedachten van Christus uitwerkt.

24 januari

Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord gezegd wordt: De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk.

2 Petrus 2 : 22

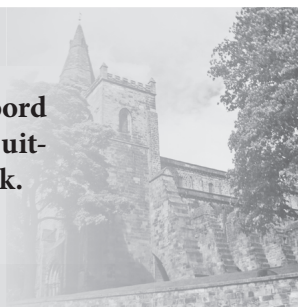
Een verdeeld hart kan niet recht van Christus denken

Veel mensen hebben geheel geen gedachten van Christus, sommigen denken niets van Hem, anderen denken weinig van Hem, weer anderen hebben geringe gedachten van Hem.

Wanneer het hart verdeeld is tussen Christus en de wereld, tussen Christus en de afgoden, dan zullen de wereld en haar begeerlijkheden het hart van Christus aftrekken, zodat het geen hoge gedachten van Hem kan hebben. Een mens kan niet met zijn ene oog de sterren meten en tegelijk met zijn andere oog de aarde. Zo kan hij ook niet hoog van Christus en tegelijk hoog van zijn afgoden denken. God wil het hart geheel en alleen hebben óf Hij wil niets hebben. Wanneer een mens een afgod in zijn hart koestert, dan veracht hij Christus, en dan ontvangt Zijn mededinger al de liefde. Een verdeeld hart is een hart dat vergezeld wordt door de afgoden. Deze droeve verdeeldheid veroorzaakt verachting van Christus, zodat zo'n mens niet recht van Christus kan denken.

Zie eens degenen die genodigd waren tot het grote Avondmaal, die maaltijd van het Evangelie, hoe zij zich verontschuldigen. De eerste zei: 'Ik heb een akker gekocht, en het is nodig dat ik uitga en hem bezie.' Let eens op de manier van spreken: 'Het is nodig dat ik uitga ...' Hij wendde een noodzakelijkheid voor. Als het hart niet geheel voor Christus is, dan móet het voor de wereld en haar begeerlijkheden zijn. Mensen die niet voor Christus zijn, dien zal satan genoeg bezigheden verschaffen, die hun harten en gedachten innemen, zodat zij weinig tijd en gelegenheid meer hebben om aan Christus te denken.

Wanneer nu deze vraag wordt gesteld: 'Wat dunkt u van den Christus?' of als Christus wordt aangeboden, dan worden er twee soorten mensen gevonden die tonen dat zij weinig achting voor Hem hebben. Die worden door de apostel bij zwijnen en honden vergeleken. Sommigen zijn als de zwijnen, namelijk de goddeloze en wereldse mensen. Anderen zijn als de honden, namelijk de wet-tische mensen en degenen die zichzelf willen rechtvaardigen. Die zijn doorgaans grotere vijanden van het Evangelie van Christus dan de zwijnen. Deze beide soorten van mensen verschillen in veel opzichten, maar komen hierin overeen dat zij Christus verachten op verschillende gronden. Wat denken zij dan van Christus? Geheel niets! De Heere overtuige zulke mensen en doe hen eens ontwaken!

Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten; hoe machtig veel zijn haar sommen!

Psalm 139 : 17

Vragen om uw hoogachting op te wekken (1)

Laat deze grote vraag u tot een toetssteen dienen, opdat u zich nog eens beproeft van welk metaal u bent. Let eens op het Voorwerp, namelijk Christus. ‘Wat dunkt u van den Christus?’ Ik zal u enige vragen doen omtrent Christus. Niet alleen tot beproeving, maar om uw hoogachting op te wekken.

a. Wat dunkt u van Zijn uitnemende standplaats en *bediening*, waarin Hij als Middelaar is tussen God en u? De Heere roept u, om u over Hem te verwonderen. Zijn Vader heeft Hem geroepen als een Verlosser om u te verlossen, als een Borg om uw schuld te betalen, als een Medicijnmeester om uw zielen te genezen, en om Hem te dienen in de ambten die voor uw zaligheid nodig zijn. Wat dunkt u dan van Hem?

b. Wat dunkt u van Zijn *werk*, waarmee Hij tussen God en u in staat? Van het werk vóór de tijd, toen Zijn vermaking was met de mensenkinderen? Van Zijn werk om van de hemel neer te dalen op aarde, en van de aarde naar de hemel op te varen? Van Zijn werk als Middelaar, in Zijn menswording, geboorte, leven, dood, opstanding, hemelvaart en voorbede? O, de Heere kan ons een straaltje van Zijn heerlijkheid geven. Hoe arbeidde Hij toch, als in barensnood, toen Hij bezig was in de dingen Zijns Vaders!

c. Wat dunkt u van Zijn *schatten* en onnaspeurlijke *rijkdommen*, die in Hem als in een schathuis zijn opgesloten. Al de schatten van wijsheid en kennis zijn in Hem verborgen. Alles wat wij in de eerste Adam hebben verloren, is in de tweede Adam opgesloten, en nog oneindig veel meer. O, wat moet een arm zondaar wel niet denken van de schatten der wijsheid tot zijn verlichting? Van een schat der gerechtigheid tot zijn rechtvaardigmaking? Van een schat van genade tot zijn heiligmaking? Van een schat van barmhartigheid tot zijn volkomen verlossing? Toch zijn al deze schatten in Christus.

d. Wat dunkt u van Zijn *gedachten*? Is het voor u een kleine zaak, dat Hij gedachten van liefde over u heeft gehad? Gedachten van vergeving, gedachten van vrede, gedachten ten goede en niet ten kwade? O gelovigen, voor de wereld zijn Zijn gedachten niet dierbaar, maar wat zijn zij voor u? Denkt u eraan dat Zijn gedachten al van eeuwigheid met u werkzaam zijn geweest? Daarbij komt Zijn zorg in Zijn voorzienigheid en in het besturen van allerlei zaken, u ten goede. Denkt u eraan dat Hij uw lot zo heeft bestuurd, in zo’n plaats van de wereld? Dat Hij u onder zo’n prediking bracht? O, hoe ontelbaar zijn Zijn dierbare gedachten toch. Wat dunkt u dan van Hem?

26 januari

Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond!

Psalm 119 : 103

Vragen om uw hoogachting op te wekken (2)

We zullen nog een vraag doen om uw hoogachting op te wekken. e. Wat dunkt u van Christus' *woorden*? Als u die behoorlijk opmerkt, dan zult u die als *zoete* woorden aanmerken, en zeggen: 'Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond!' Zegt u wel eens: 'Dat is de stem mijns Liefsten, zie Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen'? Wat dunkt u van Zijn *uitnodigende* woorden: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven'? Wat dunkt u van Zijn *klagende* woorden: 'Waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?' Wat dunkt u van Zijn *belovende* woorden: 'En Ik zal in het midden van u wandelen en zal u tot een God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn'? Denkt u er wel zoveel van, dat uw hart er 'amen' op zegt? Wat dunkt u van Zijn woorden: 'Wie weet'? Een gelovige denkt wel eens: 'Wie weet, Hij mocht Zich wenden en berouw hebben.'

Er zijn ook woorden voor uzelf, in het bijzonder. Wat dunkt u van Zijn woorden tot uw *verzorging*: 'Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis'? Wat dunkt u van Zijn woorden tot uw *onderwijs*: 'En al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn'? Wat dunkt u van Zijn woorden tot uw *rechtvaardigmaking*: 'En dit zal Zijn Naam zijn, waarmede men Hem zal noemen: DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID'? Wat dunkt u van Zijn woorden tot uw *bevrijding* van zonden en toorn: 'Gij zult Zijn Naam heten JESUS; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden'? Wat dunkt u van de woorden die tot uw *bewaring* zijn gesproken: 'De dood is verslonden tot overwinning'? Wat dunkt u van de woorden die tot uw gelukzalige *verwelkoming* op de dag des oordeels zijn gesproken: 'En zij zullen, zegt de HEERE der heirscharen, te dien dage dien Ik maken zal, Mij een eigendom zijn'? Wat dunkt u van Zijn woorden tot uw eeuwige *zaligheid*: 'En zo zullen wij altijd bij den HEERE wezen'? Wat dunkt u van al deze woorden? Is er onder u geen geloof, dat daar amen op zegt?

Wat dunkt u dan van Zijn woorden: 'Voorwaar, voorwaar'? Hoe vaak heeft Hij Zijn woorden bevestigd met een: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u'?

Wat dunkt u van Zijn *stervende* woorden, toen Hij aan het kruis uitriep: 'Het is volbracht'? Wat dunkt u van Zijn *levende* woorden, toen Hij zei: 'Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid'? Wat dunkt u van Zijn woorden? Kan uw hart niet eens zeggen: 'Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens'? O, wat dunkt u dan van Hem?

Als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt, wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?

Psalm 8 : 4, 5

Vragen om uw hoogachting op te wekken (3)

We zullen nog een vraag doen om uw hoogachting op te wekken.
 f. Wat dunkt u van Christus' *werken*? Wat dunkt u van Zijn werk der *schepping*? Als u de hemel aanziet, het werk Zijner vingeren, de maan en de sterren, die Hij bereid heeft, moet u dan niet uitroepen: 'Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?' Wat dunkt u van de werken van Zijn *voorzienigheid*? Als u zich erover verwondert hoe Hij uw dode lichaam ten laatsten dage kan opwekken, en ook hoe Hij uw stof zal scheiden van het stof van een ander, moet u zich er dan niet over verwonderen hoe Hij dagelijks voor uw ogen ontelbare korenaren verwekt uit de zwarte aarde? Kan Hij dan ook het vernederd lichaam van een gelovige niet uit het stof opwekken en het aan Zijn verheerlijkte lichaam gelijkvormig maken? Wij verwonderen erover ons hoe Christus water in wijn veranderde, of hoe Hij weinige broden met enige vissen zodanig kon vermenigvuldigen dat Hij er duizenden mee spijzigde. Maar wij zouden ons daarover niet zo zeer verwonderen, als wij opmerkten dat Hij dit nog alle jaren doet. Door Zijn bevel valt het water uit de wolken, en verandert de wijnstok dat in wijn, zoals Hij dagelijks miljoenen mensen voedt. Wee ons, als wij van Hem en Zijn werken zo weinig denken.

Wat dunkt u van Zijn werken der *genade* en van Zijn verlossende liefde? Al Zijn andere werken zijn bij deze oceaan slechts als een druppel aan een emmer. Hierin zien wij Hem verschijnen in Zijn eigen heerlijkheid en ook in des Vaders heerlijkheid, waarbij Hij de heerlijke eigenschappen en volmaakt-heden van God openbaart. Denk hierbij aan Zijn oneindige macht, wijsheid, heiligheid, rechtvaardigheid, barmhartigheid, waarheid, getrouwheid en andere volmaakt-heden. Het werk van Zijn genade *voor* ons is gelegen in het aanbrengen van een eeuwige gerechtigheid. Zijn werk der genade *in* ons ligt opgesloten in de toerekening van Zijn volmaakte gerechtigheid tot onze rechtvaardigmaking en in de inplanting van een andere gerechtigheid tot onze heiligmaking. Dit werk der genade mag beginnen met zuchten en kermen, en wordt voortgezet door strijd en tegenstand, maar zal worden volbracht door overwinning en heerlijkheid. Dit is nog maar een kleine inleiding van Zijn werken, maar toch vraag ik u: Wat denkt u ervan? Moet u niet zeggen met de psalmist: 'Zijn doen is majesteit en heerlijkheid en Zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid'? Als u Zijn werken aanschouwt, wat denkt u dan van Hemzelf?

28 januari

Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend. Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het dichtste goud.

Hooglied 5 : 10, 11a

Vragen om uw hoogachting op te wekken (4)

We zullen nu vier vragen doen om uw hoogachting op te wekken.

g. Wat dunkt u van Christus' *Evangelie* en van de voorwaarden daarvan? Als u hoge gedachten van Christus hebt, dan zult u ook hoge gedachten hebben van Zijn *Evangelie*, als van de beste tijding en blijdste boodschap die u ooit hoorde. Velen denken dat het *Evangelie* een nieuwe wet is, waarin God met ons handelt op gemakkelijker voorwaarden dan in het werkverbond. Degenen die dat denken, vermengen wet en *Evangelie*, want een volmaakte rechtvaardigheid is de enige voorwaarde van de zaligheid. Aangezien wij die in onszelf niet hebben, biedt het *Evangelie* ons die in Christus aan, als de grond van onze zaligheid. Wij moeten niet tegen u zeggen dat u daartoe moet opklimmen, maar veeleer wat Christus zei: 'Zachéüs, haast u en kom af, want heden is dezen huize zaligheid geschied.' Heden is de zaligheid tot u gekomen, en zij wordt u vrijelijk aangeboden, zonder geld en zonder prijs. Kom dan af en ontvang haar. Kom dan af van de vijgenboom van uw ijdel hopen, en ontvang alles om niet: dat is het *Evangelie*. Christus wil álles voor u doen of Hij wil níets voor u doen. O mens! Wat dunkt u dan van Hem en van Zijn *Evangelie*?

h. Wat dunkt u van Zijn *dienst* en Zijn *beloning*? Als u denkt dat Zijn dienst zwaar en hard is, dan denkt u niet veel van Christus. Het juk van Christus is zacht en Zijn last is licht. De genade zegt: 'Zie, er is een kroon van heerlijkheid voor u bereid. Een beloning der genade is voor u weggelegd, nadat u de goede strijd des geloofs zult hebben gestreden. Zie dan op de vergelding des loons.'

j. Wat dunkt u van Zijn *liefde*? Wie kan de hoogte, de diepte, de lengte en de breedte van Zijn liefde begrijpen? Zij is onbevattelijk en onmetelijk. Waarom toch wil Hij iemand uit Adams verloren nakomelingen liefhebben? Denkt u dat Hij u liefheeft om uw schoonheid, o zwarte en lelijke zondaar? O nee, Hij biedt u Zijn liefde en goedertierenheid om niet aan in het *Evangelie*. Niet om uw schoonheid, maar om Zijns groten Naams wil.

k. Wat dunkt u van Zijn *schoonheid*? Zie eens hoe de bruid Hem beschrijft: 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.' En vervolgens beschrijft zij de schoonheid van Zijn hoofd, van Zijn haarlokken, van Zijn ogen en van elk deel van Hem. Ja, Zijn gehemelte is enkel zoetigheid, en al wat aan Hem is, is gans begerlijk. O, Zijn aangename woorden, Zijn liefde, de kussen van Zijn mond, Zijn omhelzingen, wat zijn die aangenaam en verkwikkelijk. Wat dunkt u dan van den Christus?

Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.

Markus 16 : 16b

Vragen om uw hoogachting op te wekken (5)

We zullen nog drie vragen doen om uw hoogachting op te wekken.
 m. Wat dunkt u van Zijn *onzichtbare heerlijkheden*? Het geloof is een bewijs der zaken die men niet ziet. Het ziet de dingen niet die gezien of gevoeld worden. Gevoelige genietingen zijn niet het voorwerp van het geloof, maar van het gevoel. Maar het geloof beschouwt de dingen die *niet* gezien of gevoeld worden. Het gelooft dingen die strijdig zijn met het gevoel, ja, die voor de natuur als onmogelijk en voor de vleselijke rede als ongelofelijk voorkomen. Het aanmerkt alleen de macht van God, Die in Zijn Woord spreekt, zoals wij kunnen zien in het geloof van Abraham. De grootste heerlijkheid van Christus is onzichtbaar en voor de natuur ongelofelijk. Daarom denken wij weinig van Hem als ons geloof niet wordt gericht op de dingen die men niet ziet.

n. Wat dunkt u van Zijn *kruis* en van Zijn *kroon*? Men denkt veel van Christus als men met Paulus kan zeggen: 'Het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus.' Mozes achtte zijn kruis boven een kroon, achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte. Mensen die veel van Christus denken, zullen in de wereld gelasterd worden. Maar als Christus voor ons gelasterd is, dan mogen wij om Zijnentwil ook wel wat smaadheid verdragen. Zijn kruis baant de weg voor Zijn kroon, en ondertussen verzwelgt Zijn zoetigheid al de bitterheid daarvan.

p. Wat dunkt u van uw *eigen gedachten* van Hem? Als u behoorlijk van Hem denkt, dan zult u opmerken dat u zeer geringe gedachten van Hem hebt, en u zult ervan overtuigd zijn dat u niet genoeg van Hem kunt denken. De hele Schrift getuigt van Christus, hetzij direct of indirect. Daarom kan ik de hele Schrift doorwandelen en u gedurig vragen: 'Wat dunkt u van den Christus?'

Ik zou dit kunnen uitbreiden met klachten over de verachters van Christus. Mensen die hun vereniging met Christus uitstellen, die hun hartstochten aan de wereld besteden, en hun kostelijke zielen overgeven aan de begeerlijkheden en de dingen van de tijd. Mensen die Hem niet missen, die nooit uitzien naar vereniging en gemeenschap met Hem. O, hoe komt het toch dat u Christus zo veracht? Het komt door uw onkunde en door uw ongeloof, dat u geen gedaante noch heerlijkheid in Hem ziet. U leeft onder het naderend gevaar van tijdelijke oordelen. U ligt ook open voor geestelijke oordelen, en ten slotte staat u Gods eeuwige toorn en het eeuwige verderf te wachten, want 'die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden'.

30 januari

En als zij dit hoorden, waren zij tevreden en verheerlijkten God, zeggende: Zo heeft dan God ook den heidenen de bekering gegeven ten leven!

Handelingen 11 : 18

Laatste opmerkingen tot vermaning (1)

Laat ik nu nog een woord van vermaning spreken. O, vraag toch of de Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus aan u mag worden geschonken, opdat u Zijn heerlijkheid mag aanschouwen en u tot hoogachting van Christus mag worden gebracht. Dat u thuis mag komen met de Roos van Saron in uw schoot, dat is met Christus in uw hart.

U zegt misschien: 'Ik kan niet geloven, ik kan mij niet bekeren, ik kan niet over mijn zonden treuren, ik kan niet bidden, en ik kan geen ware gehoorzaamheid volbrengen. En omdat ik geen genade of kracht heb om iets te kunnen doen, ben ik moedeloos.' Ik moet u zeggen, zondaar, als u denkt dat de godsdienst een grote en moeilijke zaak is die uw kracht te boven gaat, en wanneer u daarom moedeloos wordt, dat u niet recht van Christus denkt. Dan meent u dat u zelf de fontein bent, waaruit al die goede dingen moeten voortvloeien. Het is de wet die een zondaar moedeloos maakt, ja, die al de zondaars naar de hel vervloekt. Het Evangelie daarentegen geeft aan de zondaars niet de minste stof tot moedeloosheid, maar moedigt hen veeleer aan.

Mogelijk hoort u ons, predikanten, dikwijls afgaan op de meest evangelische teksten die wij kunnen vinden. En wanneer wij het geloof verklaren, dan verhalen wij welke dingen het insluit, zoals: het verlaten van de zonden, het doen van de plichten en het betrachten van een algemene gehoorzaamheid. Maar het geloof zelf is een grote verborgenheid. Als u iets van ons hoort wat u afhoudt van de vraag: 'Wat dunkt u van den Christus?', houd dat verdacht. Ik zeg u in des Heeren Naam, dat geloven niet anders insluit dan Christus aannemen voor alles wat u nodig hebt. Het is: ervan overtuigd zijn dat u niets hebt en niets kunt doen, maar dat Hij alles heeft en alles kan doen.

U denkt dat u niet kunt geloven, en dat is goed gedacht, maar: 'Wat dunkt u van den Christus?' Als u denkt dat u het geloof zelf kunt voortbrengen, dan denkt u onwaardig van Christus, Die de Auteur is van het geloof, alsook van Zijn Vader, Die de Gever ervan is. Als u de bekering uit uzelf wilt voortbrengen, dan denkt u onwaardig van Christus, Die door de rechterhand Gods verhoogd is om de bekering te geven. Als u op uzelf en op uw bekwaamheden blijft zien, dan denkt u onwaardig van Christus, Die gezegd heeft: 'Zonder Mij kunt gij niets doen.' Als u denkt dat u deze dingen niet in u bevindt, dan wordt u soms moedeloos, maar dat is ongeloof, want het geloof ligt in de gedachte: wat ben ik in Christus?

Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.

Matthéüs 5 : 16

Laatste opmerkingen tot vermaning (2)

Tot slot nog een enkel woord tot u, die er niet toe kon worden gebracht om veel van Christus te denken: o, bid God of misschien de gedachten van uw hart mogen worden vergeven. U denkt nú niets van Hem, maar overweeg eens wat u van Hem zult denken in de dag van de beproeving, in de dag van de dood, in de dag van het oordeel. Wat zult u van Hem denken, wanneer u Hem op de rechterstoel het vreselijke vonnis zult horen uitspreken: 'Gaaf weg van Mij, gij vervloekte.' Dan zult u vreselijke gedachten van Hem hebben, als u nú niet wordt gebracht tot hoge gedachten van Hem, terwijl Hij gekomen is niet om te verderven, maar om te behouden.

Maar u, *gelovigen*, die Hem hoogacht: welke hoge gedachten u nu ook van Hem mag hebben, wat zult u van Hem denken in de dag wanneer Hij geopenbaard zal worden, Die uw leven is, en wanneer u met Hem geopenbaard zult worden in heerlijkheid. O, wat zult u van Hem denken, wanneer Hij het vonnis van vrijspraak over u zal uitspreken en tot u zal zeggen: 'Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërfte dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.' O, wat zult u denken van Zijn paleis, van Zijn bedienden, van Zijn troon, van Zijn kroon en van Zijn heerlijkheid.

Laat uw hoogachting voor Hem blijken, zodat u Hem hoogacht boven alle andere dingen en boven uw vrienden. 'Die vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig.' Doe alles wat u kunt om ook anderen zo veel van Christus te doen denken als u zelf doet. Doe dat door Hem aan te prijzen, en door anderen veel van Zijn schoonheid te vertellen. Doe dat ook door waardig voor Hem te wandelen. O, hoe verkondigt het de eer van Christus, wanneer degenen die Hem belijden, ook uitmunten in godzaligheid.

Met één woord: 'Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.' O, laat dan uw harten steeds aan Hem denken, uw leven Hem steeds verheerlijken, en uw monden steeds van Hem spreken.

Er is een fontein voor geestelijke samensprekingen, wanneer u gelegenheid hebt om met iemand over God en Zijn dienst te spreken. Als iemand u vraagt: 'Wat was de tekst van de predikant?' dan hebt u een mooie gelegenheid tot geestelijke samenspreking, want u kunt hem als het ware de tekst niet noemen zonder hem tevens de vraag te stellen: 'Wat dunkt u van den Christus?'

De ware
zielsberedering
en
Heilzame wanhoop

door
Mr. Thomas Hooker

in het Nederlands vertaald door
Jacobus Koelman

Thomas Hooker werd in 1586 geboren in Marfield, een gehucht bij Tilton, ten oosten van Leicester. Zijn vader was boer. Thomas voltooide in 1608 zijn studie van vele jaren aan de Universiteit en het Emmanuël College van Cambridge. In die tijd greep de Heere hem in zijn hart. Hij schreef: 'Wat mijn angsten en ontzettingen betreft, niemand had ze dieper en niemand had er meer.' En hij vervolgde: 'Diezelfde hand, die ons uit onszelf brengt, moet ons tot Christus brengen. Die hand moet het doen, of het zal nooit gedaan worden.' Na enige tijd werd hij rector van St. George's Church in Esher bij Londen. Hij trouwde in 1621 met Susannah Garbrand en vertrok in 1625 naar Chelmsford, twintig mijl ten oosten van Londen, waar hij zwaar werd vervolgd terwijl zijn bediening bijzonder werd gezegend. De beruchte bisschop Laud legde hem uiteindelijk het zwijgen op. Hooker leidde korte tijd een school in het naburige gehucht Little Baddow. Maar ook daar liet Laud hem niet met rust. Hooker werd gedagvaard voor het Gerechtshof, maar zijn vrienden zorgden ervoor dat zijn veroordelingen werden betaald. In juni 1630 vluchtte hij naar Nederland. Hij woonde in Amsterdam en preekte ook in andere plaatsen. In 1633 vroeg een groep immigranten in het Amerikaanse Newtown hem om de pastorale zorg over hen op zich te nemen. Hooker nam dat aan en zeilde via Engeland naar Boston, waar hij op 3 september aankwam. Hij werd op 11 oktober in zijn bediening bevestigd en bleef tot mei 1636 in Newtown, dat nu Cambridge heet. Men stichtte daarna een nederzetting die Hartford werd genoemd, naar de Engelse stad Hertford. Het leven in Amerika was uiterst primitief. Hooker en zijn mensen trokken over indianensporen door dichte bossen, sloegen hun kampen op en hielden de nachtwacht bij het vuur. De kolonie zag hem als Mozes 'die de toorn Gods als over hen wegtrok.' Inmiddels was ook zijn latere schoonzoon Thomas Shepard in de kolonie gearriveerd. Hooker stierf op 7 juli 1647 tijdens een aanval van de pest. Hij had een gezegend sterfbed. Hij sloot zelf zijn ogen en werd met een glimlach op zijn gelaat opgenomen in heerlijkheid. Het hierna volgende boek is een van zijn meest bekende: structuur en hoofdzaken ervan zijn in dit dagboek verwerkt.

Esher

Chelmsford

Chelmsford